

Türkçe Öğretmenlerinin Öğrencilerin Konuşma Becerisini Geliştirmek Amacıyla Kullandıkları Yöntem-Teknik ve Etkinlikler Üzerine Bir İnceleme*

Meltem Başaran¹ Musa Demir²

Makale Bilgisi

DOI: 10.29329/jirte.2020.321.3

Makale Geçmişi:

Alındı: 06/10/2020

Düzeltilme: 30/11/2020

Kabul: 07/12/2020

Tür: Araştırma

Anahtar Sözcükler

Türkçe öğretmenleri,
Konuşma becerisi,
Öğretim yöntem ve teknikleri,
Örnek uygulamalar.

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmek amacıyla kullandıkları yöntem ve teknikler ile örnek uygulamaları tespit etmektir. İnsanların deneyimlerini açığa çıkaran ve olgulara verdikleri anlamlara odaklanan fenomenoloji desenine göre tasarlanan bu çalışmada nitel veri toplama tekniklerinden yarı-yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. 10 Türkçe öğretmeninden oluşan çalışma grubu kartopu örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve bulgular bölümündeki tablolarda detaylı olarak ele alınmıştır. Araştırma sonuçları katılımcıların, aktif öğrenmeyi ve öğretmeyi teşvik eden yöntem-teknikleri kullanmada yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların, derslerinde zengin öğretim yöntem ve tekniklerini uygulayabilmek için sahip olması gereken bilgi birikimi konusundaki durum da sonuç ve öneriler bölümünde ele alınmıştır.

A Study on the Methods-Techniques and Activities Used by Turkish Teachers to Improve Students' Speaking Skills

Article Info

DOI: 10.29329/jirte.2020.321.3

Article History:

Received: 06/10/2020

Revised: 30/11/2020

Accepted: 07/12/2020

Type: Research

Keywords

Turkish teachers,
Speaking skill,
Teaching methods and
techniques,
Sample practices.

Abstract

The aim of this study is to determine the methods and techniques which Turkish teachers use to improve students' speaking skills and the sample practices that they use. Designed as a qualitative phenomenological research, this study employs semi-structured interview schedule, which is a qualitative data collection technique. Consisting of 10 Turkish language teachers, the study group was selected in accordance with the snowball sampling technique. The available data were analyzed using content analysis. The data obtained in the study are explained and interpreted in detail in the findings section. The results reveal that that the Turkish teachers participating in this study were insufficient in using methods and techniques that encourage active learning and teaching in teaching of speaking skills. In addition, the situation of the participants about the knowledge that they need to have in order to apply rich teaching methods and techniques in their lessons is discussed in the results and suggestions section.

Atıf: Başaran, M. ve Demir, M. (2020). Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmeye yönelik kullandığı yöntem-teknik ve örnek uygulamalar üzerine bir inceleme. *Öğretmen Eğitiminde Yenilikçi Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 39-54. [10.29329/jirte.2020.321.3](https://doi.org/10.29329/jirte.2020.321.3)

* Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 05.10.2020 tarihli ve 05 oturumlu toplantısında etik kurul onayı alınmıştır.

¹ Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiye, meltembasarann1@gmail.com

² Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkiye, musademir@kku.edu.tr

EXTENDED ABSTRACT

Purpose

Speaking is a basic requirement, which consists of the whole of the speakers' speeches and the audience's inferences in order to maintain the feelings and thoughts of the speaker and their human relations. Speaking is one of the main skills that people use not only in the period we live in, but in all periods. Speaking is also a kind of being existence in social life. The person who can speak feels and makes you feel her/his existence. The importance of the speaking of education emerges right here.

The basis of considering speaking as a separate skill among Turkish curricula dates back to 2005. Especially since this year, methods and techniques for speaking skills took place in the program. In the Turkish course curriculum, enriching elements including many speaking types, methods and techniques are recommended. Teaching methods and techniques that encourage active learning and teaching, which are thought to be used in the classroom to improve speaking skills and enrich the process, as well as speaking types, methods and techniques, are selected from among the methods and techniques listed by Aykaç (2018: 131); question-answer method, creative drama method, discussion method, brainstorming technique, vision development technique, speech loop technique and six thinking hats technique. It is essential that teachers, who are responsible for language skills, use the methods and techniques included in the curriculum. The aim of this study is to determine the usage of these methods and techniques used by Turkish teachers to improve students' speaking skills and the model practices they use.

Method

In this study, phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used. In this study, it is researched that while Turkish teachers improve their students' speaking skill, they how to use the methods, techniques and practices. In order to do research, ethical approval of the research was obtained from Kırıkkale University with the decision number 11 of the 5th session dated 05.10.2020. The semi-structured interview form used in the research was created with the opinions of two field experts. The researcher, using the interview form prepared afterwards, collected the data by recording face to face. While the first part of the form includes personal information such as the department of graduation, gender and seniority, in the second part, 7 open-ended questions that will provide the data of the study were created by taking the opinions of two field experts and asked to the participants. In this study, the data were collected with a semi-structured interview form and analyzed using the content analysis method. The analyzed data was coded, evaluated, interpreted and presented in tables. Also, frequencies were used while presenting the data obtained in the research.

Results

To summarize the results obtained in the study in order, first of all, many participants (f=6) who participated in the study stated in their expressions that listening skill affects speaking skill. Later, the most given answer (f=4) was reading skill. It is not possible to separate any of the skills with sharp lines. Each skill is related to another skill and while some activity is being done, two purposes can be served simultaneously. Participants answered that they mostly use guided speaking (f=6) in the classroom to develop impromptu speaking skills. Similar to the result obtained, Karakoç-Öztürk and Altuntaş (2012) determined that the most commonly used technique by teachers is guided speech and free speech. Özdoğan, Sarıçam, and Topçuoğlu-Ünal (2019) found that guided speech is less preferred by teachers, and in this respect, it differs with the results of this study. Participants answered that they mostly use guided speaking (f=5) in the classroom, as in the previous question, in order to develop prepared speaking skills. Two participants stated that they were satisfied with the textbook's prepared speech activities. In comparison the other two participants stated that they had a speaking activity for speaking by choosing from the word and concept pool. In Benzer and Ünsal's (2019) study, the rate of teachers who made a prepared speech was given as 21%.

According to the participants (f=5), the practice that students enjoy the most is impromptu speaking. Participants think it is a conversation activity that students can talk more comfortably and enjoy. Similarly, and as a result of the studies of Benzer and Ünsal (2019) and Özdoğan et al. (2019), the most impromptu speaking

method used by teachers is parallel to this study. When asked which practices other than Turkish lessons contributed to speaking skills, the participants answered mostly in the context of listening in Social Studies lesson (f=5) and in other lessons. Some of the participants gave answers by the theme of social activities in the school. Regarding this, according to Uçgun (2007), the development of speaking skills also contributes to the future development of the student. For example, students' improvised speeches in various roles will make them gain the habit of making an impromptu speech and enable them to speak comfortably in front of the community. When asked what kind of practices students have done outside of school to improve their speaking skills, the participants stated that they had interview activities the most (f=3). Then, this is followed by an observation activity. This result is in parallel with the study of Kayabaşı (2012).

The method and technique that the participants find effective and prefer to apply is usually (f=3) impromptu speech. Then this technique was followed by empathic speech (f=2) and question-answer (f=2). This result is, Benzer and Ünsal, (2019); Kurudayıoğlu, (2003); Karakoç-Öztürk and Altuntaş, (2012); Demir and Ersöz, (2014); Yesilyurt, (2013); Demirkan and Saraçoğlu (2016) and support the findings of Şimşek, Hırça and Coşkun (2012). In this study, it was concluded that the practices of teaching methods and techniques in lessons remained at low levels. In studies conducted (Karadüz ve Damar, 2016; Karakoç-Öztürk ve Altuntaş, 2012; Kayabaşı, 2012; Topçuoğlu and Degeç, 2012), the lack of knowledge and ease of teachers' level of knowledge has been shown as the reason for the general inadequacy of teaching method and technical diversity.

Discussion and Conclusion

The weakness of this study lies on being based upon only one type of data source. In similar studies, in addition to interview forms, data can be collected through observers who will accompany the participants along their lessons so that the reliability of the data obtained will be increased. As a result of the research, the following suggestions can be proposed considering the variety of practices used by the participants:

- Teachers stated the reluctance of their students in speaking. Techniques encouraging students to speak, such as the technique of producing an idea, the speech circle technique and the six thinking hats technique, should be applied.
- It was observed that the teachers mostly focused only on the activities provided in the textbook. Teachers should not confine themselves to the speaking activities in the textbook. Instead, they should enrich their lessons employing various methods and techniques.
- A number of the teachers focused only on certain types and techniques of speaking and did not practice the others. It was seen that some of the instructors were not familiar with the teaching methods and techniques. Teachers should improve themselves in being open to new ideas and gaining perspective.
- Regardless of the length of service, it was determined that most of the participants did not use active learning methods. In this regard, teacher training programs can be arranged and training for teachers of all seniority can be provided.

GİRİŞ

Dört temel dil becerisi (dinleme, konuşma, okuma, yazma) temelde anlama ve anlatma olmak üzere iki başlık altında toplanmaktadır. Konuşma becerisi, anlatma becerileri başlığı altında yer almaktadır. Konuşma ile ilgili farklı kaynaklarda çeşitli tanımlar yapılmakla birlikte, konuşma alanında pek çok çalışma yapılmıştır. Yapılan tanımlarda, konuşmanın insani bir aktarım ihtiyacı olması öne çıkmaktadır. Bu tanımların ortak özelliklerinden hareketle konuşma; konuşucunun duygu ve düşüncelerini, insani ilişkilerini sürdürebilmesi için dil aracılığıyla aktarımının ve dinleyicinin çıkarımlarının bütünü olan temel bir gereksinimdir. Ayrıca Türk Dil Kurumu [TDK] (2011) konuşmanın gerçek anlamıyla farklı tanımlarını vermektedir: Konuşmak; bir dilin kelimeleriyle düşüncesini anlatmak, belli bir konudan söz etmek, bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek, söylev vermek, konuşma dili olarak kullanmak, düşüncelerini herhangi bir araç kullanarak anlatmak. Konuşma, insanın özünde var olan bir ihtiyaçtır. İletişim, insan için kaçınılmazdır. İletişim kurmak isteyen bireyin, temelde en yaygın kullandığı beceri ise konuşmadır. Konuşma eylemi, insan kavramı ile birlikte düşünülmektedir (Kurudayıoğlu, 2003: 277). Çünkü her canlının iletişim şekli farklıdır. İnsaninki ise konuşmadır. Bu açıdan konuşma becerisinin hayatiğinden de söz etmek mümkündür. İletişim kurmanın, insan ve toplum hayatı açısından en önemli fonksiyonu karşılıklı anlaşmayı sağlamasıdır. İnsanlar arasındaki anlaşma ve duygu, düşünce, görüş paylaşımı olmaksızın birey ve toplum hayatının devam etmesi düşünülemez (Temizkan, 2009: 92).

Konuşma, sadece yaşadığımız dönemde değil tüm dönemlerde insanların başvurduğu başlıca becerilerdendir. İnsanın duygu ve düşüncelerini aktarma isteği, insanın varoluşuyla beraber ortaya çıkarak süregelen bir ihtiyaç olmuştur. Etkileşimin çıkış noktasında, konuşma becerisi yer almaktadır. Konuşma, çağlar boyunca insanın insanla ilişkilerini düzenlemede, kişilerin birbirini etkilemesinde önemli bir yere sahip olmuştur (Sever, 1997: 20). Günlük hayatta sıkça kullanılan konuşma becerisi, bireye kendisini ifade etme imkânı sunar. Konuşmanın, en sık kullanılan anlatma becerisi olmasının sebebi ise sözlü olması ve diğer anlatma becerisi olan yazmaya göre kullanım alanının çok daha pratik ve kapsamlı olmasıdır.

İnsanoğlu, kendisini çevresindeki insanlara anlatabilmek için onlarla iletişim kurmak zorundadır. İnsanlarla iletişim kurmanın da sözlü, yazılı ve sözsüz iletişim gibi değişik yolları bulunmaktadır. İnsan, çevresindeki diğer insanlarla anlaşabilmek, onlara duygu, düşünce, görüş, istek, hayal vb. anlatabilmek için bu iletişim yollarından en fazla sözlü olanı, yani konuşmayı kullanır (Temizyürek, Erdem ve Temizkan 2007: 266). Sağlıklı bir sosyal çevre oluşturmada en büyük etken sağlıklı bir iletişimdir. Günlük hayatta sağlıklı bir iletişimin anahtarı da konuşmadır. Uçgun'a (2007) göre, insanın sosyal ilişkilerini sürdürebilmesi için en fazla ihtiyaç duyduğu beceri olan konuşma, günlük hayatın ayrılmaz bir parçasıdır. Dinleme becerisiyle iç içe gerçekleştirdiğimiz konuşma becerisi, yazma ve okuma becerisine göre sosyal iletişimin vazgeçilmezidir. Bilimsel veriler de bu durumu destekler nitelikte sonuçlar sunmaktadır. Konuşma, insanlar arasındaki iletişimi sağlayan en yaygın ve en önemli araçtır. Araştırmalar, günümüzün %50 ile %80'lik bölümünün iletişim kurarak geçtiğini; iletişim kurma zamanımızın ortalama %45'ini dinleyerek %30'unu konuşarak, %16'sını okuyarak %9'unu ise yazarak geçirdiğimizi ortaya koymaktadır (Nalıncı, 2000: 130). Bu bulgularla da günün bazen yarısını bazen yarısından fazlasını iletişim kurarak geçiren insanoğlunun sosyal bir varlık olduğu olgusu desteklenmektedir.

Konuşma, sosyal yaşamda da bir var olma göstergesidir. Konuşabilen birey, var olduğunu hissederek ve hissettirir. Konuşma eğitiminin önemi tam da burada ortaya çıkar. Kurudayıoğlu (2003: 291), bu konuyla ilgili olarak "*İyi konuşan bir birey kendini tam ve doğru olarak ifade edebilir.*" demektedir. Öyle ki, bu beceri bireylerin günlük hayattaki başarısını dahi etkileyebilmektedir. İyi konuşup kendini iyi ifade eden bireylerin toplum önünde daha saygın ve başarılı olmalarına karşın konuşma becerisini geliştirememiş bireylerin, sosyal hayatta toplumdaki daha soyutlanmış ve başarısız oldukları gözlemlenmektedir. Birey ve toplum hayatında önemli bir yer tutan konuşma; okul, iş ve toplum hayatında başarıyı ya da başarısızlığı belirleyen etmenlerden biridir (Kurudayıoğlu, 2003: 288). Başarılı olmak isteyen bireyler için ön şartın, iyi konuşmak olması bu açıdan beklenen bir durumdur.

İnsan; toplum ilişkilerini düzenlemek, toplumda bir yer edinmek, kendini çevresindekilere anlatabilmek, herhangi bir konu hakkında bilgi vermek; duygu, düşünce ve fikirlerini açıklayabilmek gibi çeşitli sebeplerle sık

sık konuşma eylemine başvurmak zorundadır (Doğan, 2009: 187). Bireyin bir nevi hayatta var olabilmek için dinleme becerisinden sonra en fazla kullandığı beceri konuşma becerisidir. Dolayısıyla konuşma becerisinin, ana dil ediniminde oldukça önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Ana dil öğretimi başta olmak üzere konuşma becerisinin kazandırılmasında ve geliştirilmesinde Türkçe dersinin yeri yadsınamaz. Türkçe dersi öğretim programları arasında, konuşmanın tek başına ayrı bir beceri olarak ele alınmasının temeli 2005 yılına dayanmaktadır. Özellikle bu yıldan itibaren konuşma becerisine yönelik yöntem ve teknikler programda kendini göstermiştir. Güneş (2014) bu konuyla ilgili olarak, dünyanın çeşitli yerlerinde 1900'lü yıllardan beri öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmeye yönelik çeşitli yaklaşım, yöntem ve modeller uygulandığını vurgulamaktadır. Bu bağlamda, Türkçe dersi öğretim programında da konuşma becerisini öğretmeye yöntem ve tekniklerini içeren zenginleştirici unsur tavsiye edilmiştir. Konuşma becerisini geliştirmek, öğrenme süreçlerini zenginleştirmek ve aktif öğrenmeyi teşvik etmek için sınıfta kullanılabilen pek çok öğretim yöntemi ve tekniği bulunmaktadır. Aykaç'ın (2018: 131) sıraladığı bu yöntem ve teknikler arasında soru-cevap yöntemi, yaratıcı drama yöntemi, tartışma yöntemi, beyin fırtınası tekniği, görüş geliştirme tekniği, konuşma halkası tekniği ve altı şapkalı düşünme tekniği bulunmaktadır.

Derlenen yöntem ve tekniklerin özelliklerine bakıldığında soru-cevap yöntemi tek bir amaçla kullanılmaz, öğrenciyi birçok yönden geliştirebilir. Gökalp'e (2016: 147) göre soru-cevap yönteminin; öğrencilere eleştirel düşünme becerisi kazandırmak, öğrencilerin dikkatini derse çekmek, onları araştırmaya yöneltmek, öğrencilerin öğrenme düzeyleri ile öğretme-öğretme süreçlerini değerlendirmek, onlara soru sorma alışkanlığı ve toplum içinde konuşma alışkanlığı kazandırmak gibi pek çok amacı bulunmaktadır. Soru sorma ve toplum içinde konuşma alışkanlığı kazandırması yönüyle konuşma becerisini de geliştirmesi beklenir. Aykaç'a (2018: 260) göre yaratıcı drama ise, özellikle sosyal kavramların öğretiminde kullanıldığında karşıdaki kişiyi anlama ve anlatma becerilerini oldukça üst düzeye çıkarabilir. Gökalp (2016: 181) de yaratıcı dramının önemini açıklarken bu yöntemin, dört temel dil becerisini geliştirdiğini söylemektedir. İletişimsel becerilerini geliştiren bu yöntemin, konuşma becerisini geliştirmek için de kullanılabilen ortadadır. Tartışma yöntemi, öğrencilerin dil gelişimini sağlayan en etkili yöntemlerden biridir. Tartışmalar öğrencilerin iletişim becerilerinin geliştirilmesinde, olumlu sosyal davranışlar edinmelerinde ve ait olma duygularının geliştirilmesinde etkili bir araç olarak kullanılabilir (Clarkand Star, 1991; akt. Aykaç, 2018: 193). Dolayısıyla konuşma becerisini geliştirmede kullanılacak etkili yöntemlerden biri de tartışma yöntemidir. Beyin fırtınası tekniğine bakıldığında özellikle yaratıcılığı geliştiren bu teknik öğrencilere, kendini ifade etme becerisi de katkı sunar. Kendini iyi ifade edebilmesi için bireyin konuşma becerisinin gelişmesi gereklidir dolayısıyla bu teknik de konuşma becerisini geliştirmek için sınıfta kullanılabilir. Görüş geliştirme tekniğinin faydalarını sıralayan Gökalp'e (2016: 192) göre bu tekniğin yararlarından biri sınıfta demokratik bir ortam yaratarak düşüncelerin özgürce ifade edilmesine olanak sağlaması iken diğer bir faydası da öğrencilere kendini ifade etme ve karşısındakini dinleme alışkanlığı kazandırmasıdır. Öğrenciler, bu teknikte ikna etme çabası içinde olabileceklerinden ikna edici konuşma; eleştirel bir tavır takınarak bakış açısı kazanmaya çalışmaları dolayısıyla da eleştirel konuşma türüne başvuracaklardır. Bu sayede konuşma becerisini geliştirmek için etkin olarak kullanılacak bir tekniktir. Konuşma becerisini geliştirmeye yönelik kullanılacak etkili tekniklerden biri olan konuşma halkası ise öğrencileri düşündürürken iletişim becerilerini de geliştirecek, etkili kullanıldığında hem keyifli bir süreç sunacak hem de öğrencilerin aktif katılımını sağlayacaktır. Konuşma becerisini geliştirmesinin yanında öğrenci, nezaket kuralları çerçevesinde saygıyla arkadaşlarını dinleyeceği için dinleme becerisini de geliştirecektir. Gökalp'e (2016: 216) göre bu teknik, duyuşsal alanda farklılıkları görme, farklı görüşlere ve bu görüşleri savunulara saygı duyma hedeflerini kazandırmaya yönelik bir tekniktir. Tekniğin diğer bir amacı ise sınıf içinde karşılıklı güven ve saygı atmosferi oluşturmak, öğrenciler arasındaki ilişkileri ve iletişimi geliştirmektir. Bu konuda Kemiksiz (2014: 363) şunu söylemektedir:

Temel dil becerilerinden biri olan konuşma becerisi öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine ve arkadaşları ile etkili iletişim kurabilmelerinde önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle sınıf içi etkinliklerde ve bu etkinliklerde kullanılan öğretim tekniklerinden öğrencilerin konuşma becerilerini ve ifade güçlerini geliştirici çalışmalara yer verilmesi gerekmektedir. Bu amaca yönelik kullanılacak tekniklerden biri de konuşma halkasıdır.

Altı şapkalı düşünme tekniği, öğrencilerin derse etkin katılımını sağlar. Orhan'a (2010) göre, bu teknik öğrencileri bir tartışma ortamının içine çekerek hem konuşma becerisinin hem de ikna yeteneğinin ortaya çıkıp gelişmesine katkı sağlayacaktır. Yani altı şapkalı düşünme tekniğinin, konuşma becerisini geliştirmede kullanılmasının olumlu yönde etkili olacağı düşünülmektedir. Tıpkı öğretimde olduğu gibi, konuşma becerisi eğitiminde de öğretim yöntem ve teknikleriyle süreci zenginleştirmek, iyileştirici bir etki sağlar. Bu konuda Yeşilyurt (2013) alanyazındaki birçok çalışmada (Aksoy ve Gürbüz, 2012; Aksu ve Keşan, 2011; Çullu, 2003; Güven, 2011; Kalem ve Fer, 2003; Kılıç, 2003; Narlı, 2005; Önal ve Güngördü, 2008; Özer, 2007; Seyhan ve Gür, 2002; Ünlü ve Aydın, 2011; Yıldırım, 2011) aktif öğrenme yöntemlerinin öğrencinin akademik başarısı üzerinde daha olumlu sonuçlar verdiğini ifade etmiştir. Çelikkaya (2013) ise Amerika Birleşik Devletleri Texas Üniversitesi'nde yapılan çalışma sonuçlarından yola çıkarak öğretmen dersi sadece anlatarak işliyorsa öğrencilerin duyduklarının %20'sini, görsel materyal kullanarak işliyorsa %50'sini, onları aktif hâle getirerek dersi işliyorsa öğrendiklerinin %90'ını hatırladığını belirtmiştir. Öğrenci, bu süreçte etkin rol oynuyorsa öğrendiklerini hayatına transfer edebilmesi de kolaylaşır. Konuyla ilgili olarak Doğan (2009) öğrenmenin kalıcı olmasının, öğrenilen şeylerin hayatla iç içeliği ile doğru orantılı olduğunu; öğrenilenleri günlük hayatta uygulama imkânı bulduğumuzda bu öğrenmelerin daha anlamlı hâle geldiğini; öğrenci, okulda üzerinde durulan uygulamalarla okul dışında hiç karşılaşmıyorsa verilen eğitimin hayattan kopuk olduğunu ve bu uygulamalardan beklenen verimi almanın güçleştiğini söyler. Öğrenmelerin kalıcılığını sağlayan başlıca etken ise öğretmenlerdir. Taşpınar (2020: 17) öğretim yöntemlerini; öğretmenlerin öğretim amaçlarına ulaşmak için materyalleri, konuyu, öğretim tekniklerini kullanmalarını ve bunları organize etme biçimlerini ifade eder, şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanım, öğretmenlerin kullandığı yöntem ve teknikleri uygulamadaki taşıdığı önemli rolü ortaya koymaktadır. Tekbıyık ve Akdeniz (2008) ise konuya ilişkin, öğretim programlarının ne kadar kusursuz hazırlanırsa hazırlansın eğitim ortamlarında etkili şekilde uygulanmadığı sürece bir geçerliliği olmadığını ve bu sürecin etkililiğinin de hiç şüphesiz öğretmenlerin elinde olduğunu ifade etmektedir. Demirel (2017) de sınıf içindeki öğrenme-öğretme sürecinin etkililiğinin, öğretmen seçimleriyle doğru orantılı olduğunu ve bu seçiciliğin de ancak onların farklı yöntemleri tanımaları ve kullanabilmeleri ile olanaklı olduğunu belirtir. Dolayısıyla öğretmenler, yöntem zenginliğine sahip olmalıdır. Yani öğretmenin yöntem ve teknik açısından donanımlı olmasının sürece kattığı olumlu etki birçok çalışma ile ortaya çıkarılmıştır.

Kurudayıoğlu (2003) konuya ilişkin çalışmasında, konuşma eğitiminin diğer dil becerilerinden ayrılamayacağını ve konuşma eğitime ayrı ders zamanı ayrılmasa da ona gereken hassasiyetin gösterilmesi gerektiğini belirtir. Bunun için de en büyük sorumluluğun, Türkçe öğretmenlerine düştüğünü ve öğretmenlerin, etkinlikler arasında ustalıkla geçişler yapabilmesi gerektiğini ifade eder. Tüm bunlara ek olarak öğrencilerin seviyesine göre konuşma eğitiminin amaçlarına yönelik çalışmalara vakti geldiğinde yer verilmesinin gerekliliğini belirterek konuşma eğitiminde öğretmen uygulamalarının önemini vurgular. Fakat pek çok çalışma, konuşma eğitime gereken önemin verilmediğini ortaya koyar. Yapılan araştırmalar, dört temel dil becerisinden biri olan konuşmanın, en çok kullandığımız becerilerden biri olmakla birlikte eğitim aşamasında üzerinde en az durulan beceri olduğunu göstermek (Benzer ve Ünsal, 2019: 648). Yine aynı çalışmalarında Benzer ve Ünsal (2019), ortaokul düzeyindeki çocuklar her ne kadar konuşmayı öğrenmiş olarak okula geliyor olsa da onların konuşma becerilerinin Türkçe dersleriyle daha da geliştirilmesinin, öğretim programının temel hedefleri arasında olduğunu ifade eder. Bu sebeple öğrencilerin dil becerilerinden sorumlu olan öğretmenlerin, öğretim programlarında da yer alan yöntem ve teknikleri kullanmaları esastır. Bu çalışmanın amacı, Türkçe öğretmenlerinin, öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik belirtilen yöntem ve teknikleri kullanma durumlarını ve kullandıkları örnek uygulamaları tespit etmektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenoloji kullanılmıştır. Fenomenoloji deseninde, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanılmaktadır. Olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşımıza çıkabilmektedir. Bu olgularla günlük yaşantımızda çeşitli biçimlerde karşılaşabiliriz. Ancak bu tanışıklık olguları tam olarak anladığımız anlamına gelmez. Bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da

tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için fenomenoloji uygun bir araştırma zemini oluşturur. Bir olguyu daha iyi tanımaya ve anlamaya yardımcı olacak sonuçlar sağlayacak örnekler, açıklamalar ve deneyimler ortaya koyabilir. Bu yönüyle hem bilimsel alanyazına hem de uygulamaya önemli katkılar getirebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 69). Bu nitelikler dikkate alınarak çalışmada Türkçe öğretmenlerinin, öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirirken başvurdukları yöntem, teknik ve uygulamaları nasıl kullandıkları incelenmiştir. Ayrıca araştırma için Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 05.10.2020 tarihli ve 05 oturumlu toplantısında etik kurul onayı alınmıştır.

Çalışma Grubu

Kartopu örnekleme yöntemiyle belirlenen çalışma grubu, 10 Türkçe öğretmeninden oluşmaktadır. Katılımcılar, "K1, K2, K3..." şeklinde kodlanmıştır. Katılımcıların demografik dağılımları, Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubuna Ait Kişisel Bilgiler

Kod	Mezun Olunan Bölüm	Cinsiyet	Kıdem
K1	Türk Dili ve Edebiyatı	Erkek	20 yıl
K2	Türkçe Öğretmenliği	Kadın	5 yıl
K3	Türkçe Öğretmenliği	Kadın	6 yıl
K4	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları	Kadın	18 yıl
K5	Türkçe Öğretmenliği	Erkek	14 yıl
K6	Türkçe Öğretmenliği	Kadın	13 yıl
K7	Türkçe Öğretmenliği	Erkek	7 yıl
K8	Türkçe Öğretmenliği	Kadın	6 yıl
K9	Türkçe Öğretmenliği	Kadın	19 yıl
K10	Türk Dili ve Edebiyatı	Kadın	2 yıl

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu, iki alan uzmanının görüşlerinden faydalanılarak oluşturulmuştur. Ardından hazırlanan görüşme formunu kullanan araştırmacı, yüz yüze kayıt yaparak verileri toplamıştır. Formun ilk bölümü, lisansta mezun olduğu bölüm, cinsiyet ve kıdem gibi kişisel bilgileri içerirken ikinci bölümünde çalışma verilerini sağlayacak açık uçlu 7 soru katılımcılara sorulmuştur.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmış, içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir yöntemdir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013). İçerik analizine göre analiz edilen veriler, kodlanmış, değerlendirilmiş, yorumlanmış ve tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca araştırmada elde edilen verileri sunarken frekanslar da kullanılmıştır.

BULGULAR

Yapılan analizler neticesinde elde edilen bulgular, sırayla aşağıda verilmiştir.

Konuşma Becerisini Etkileyen Diğer Dil Becerilerinden Faydalanma Hakkında Düşünceler

Konuyla ilgili katılımcılara yöneltilen soruya verilen cevaplar, Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 2'de görüldüğü üzere, katılımcılar en çok "dinleme" cevabını vermişlerdir. Birçok katılımcı (f=6) dinleme becerisinin konuşma becerisini etkilediğini Tablo 2'deki ifadelerinde açıklamışlardır. Daha sonra en fazla verilen cevap (f=4) "okuma" becerisi kategorisinde olmuştur. Bir katılımcı (K3) "yazma" becerisinin konuşma becerisini etkilediğini düşünmektedir. Bir diğer katılımcı ise (K10) çok farklı bir cevap vererek "dil bilgisi"nin konuşmayı etkilediğini düşünmektedir. Bu durumda katılımcıların, konuşma becerisini geliştirmek üzere yüksek oranda ilişkilendirdiği becerinin dinleme olduğu görülmektedir. Dinleme becerisine ek olarak okuma becerisini de kullanan katılımcıların sayısı düşük değildir.

Tablo 2. Konuşma Becerisini Etkileyen Diğer Dil Becerilerinden Faydalanma

Kategori	Alıntılar
Dinleme	<p>"Dinlediğini anlatma ve tahmin çalışmaları yaptırıyorum." (K1)</p> <p>"Dinleme becerilerinden söyle yararlanıyorum mesela onlara bir metin okuyorum metinler genelde kısa hikâyeler oluyor onlara metinde akıllarında en çok kalan kelimeyi soruyorum ve akıllarında kalan bu kelimelerden yeni bir metin oluşturmalarını istiyorum." (K2)</p> <p>"Dinleme etkinliği yaptırmaya çalışıyorum. Çünkü iyi bir konuşmacı olabilmesi için aynı zamanda iyi bir dinleyici olması gerekir." (K4)</p> <p>"Konuşma; dinleme ve okuma becerisiyle yakından ilgilidir. Metni okuduktan ya da okuttuktan sonra metnin konusunu veya ana fikrini öğrencilere buldururken yararlanıyorum." (K5)</p> <p>"Örneğin konu "Küresel Isınma" ise önce kendim metni okuyoruz, sonra öğrencilere bu konu hakkında verdiğim bilgileri dinliyorlar ve konuya yönelik çözüm önerilerini konuşuyoruz." (K6)</p> <p>"Dinleme etkinliklerine ağırlık veriyorum. Önce dinleyip sonra dinledikleri hakkında yorum yapmalarını istiyorum." (K7)</p>
Okuma	<p>"Konuşma becerisini en çok etkileyen alanlar okuma alışkanlığı kazanma ve kelime hazinesini geliştirmedir." (K8)</p> <p>"Kitap okumaya yönlendiriyorum. Okunan kitabın ya özetini çıkarıyorlar ya da sözel olarak cevap veriyorlar." (K9)</p>
Yazma	"Yazma becerisini kullanarak konuşma metni hazırlıyorum." (K3)
Dil Bilgisi	"Dil bilgisi anlatıyorum, sorular soruyorum ve onların cevaplarını dinliyorum." (K10)

Hazırlıksız Konuşma Becerisini Geliştirme Hakkında Görüşler

Bu bölümde hazırlıksız konuşma becerisi geliştirmek için neler yaptıkları katılımcılara sorulmuş ve verilen cevaplar, Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Hazırlıksız Konuşma Becerisini Geliştirme

Kategori	Alıntılar
Güdümlü konuşma	<p>"Rastgele bir öğrenciyi kaldırıyorum ve örneğin sevgi konusunu veriyorum, 1 dakika boyunca doğaçlama bir konuşma yapacaksın diyorum." (K3)</p> <p>"Bir konu belirliyoruz -bu konu tüm sınıfın ilgisini çeken bir konu olmalı- bu konu ile ilgili öğrencilerin konuşma yöntemlerine uygun olarak konuşmasını istiyorum." (K4)</p> <p>"Bir kelime ya da kavram veriyorum. Onun hakkında çocukların serbest çağrışım yaparak ya da bir soruna çözüm üretmelerini sağlıyorum." (K5)</p> <p>"Belirli bir süre verip o süre içinde o anda verdiğim kavramı açıklamaya çalışıyorum." (K6)</p>
Ders kitabındaki konuşma etkinlikleri	<p>"Kitaptaki hazırlıksız konuşma çalışmalarından tema verip öğrencileri konuşturuyorum." (K1)</p> <p>"Ders kitaplarında onları konuşturmaya yönelik etkinliklere fazlaca yer verilmiş. Onları sınıf mevcudu az olduğu için hepsine tek tek uygulama şansı buluyorum. Zaten onlarda yapılan konuşmalardan da aldıkları ilhamla kendi hayatlarından ya da fikirlerinden anlık paylaşımlar yapmaya hevesli oluyorlar." (K8)</p> <p>"İşlenen konunun içeriği ile ilgili konuşma etkinlikleri oluyor. Onlardan bazılarını araştırma yapmadan o an düşünmelerine belli bir süre vererek kendi aralarında fikir alışverişi yaparak sunmalarına fırsat vererek sağlıyorum." (K9)</p>
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	"Beden dili konusunda ise hazırlıksız konuşma becerilerinde ellerimizi kavuşturursak ne anlama gelir ellerimiz önde durursa ne anlama gelir gibi soruları onlara soruyorum. Tema belirleyip veya oluşturduğumuz kelime havuzundan seçerek konuşuyorlar." (K2)
Görselleri yorumlatma	"Görseller, karikatürler yorumlatıyorum. Verilmek istenen mesaj nedir ya da ana fikir nedir gibi sorularla konuşmaya yönlendiriyorum." (K7)
Yöntem yok	"Yöntem teknik kullanmıyorum." (K10)

Tablo 3'e göre ise katılımcılar hazırlıksız konuşma becerisini geliştirmek için sınıf içinde en çok (f=5) "güdümlü konuşma" kullandıkları yönünde cevap vermişlerdir. Bunu "ders kitaplarındaki etkinlikler" teması (f=3) takip etmektedir. Bir katılımcı (K2) "kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma" kategorisine uygun cevap verirken diğer bir katılımcı (K7), "görselleri yorumlatma" yaptığını ifade etmiştir. Bir katılımcı ise (K10) herhangi bir yöntem-teknik kullanmadığını belirtmiştir. Fakat dil bilgisinin nasıl bir etkisi olduğu hakkında açıklama

yapmamıştır. Toplamda, hazırlıksız konuşma çalışması yaptıran katılımcıların frekansı, 9 olarak saptanmıştır. Sadece ders kitabındaki konuşma etkinlikleriyle yetinen ve yöntem-teknik kullanmayan katılımcı frekansı ise 3 olarak tespit edilmiştir. Bu durumda, katılımcıların hazırlıksız konuşma becerisini geliştirmeye yönelik zengin yöntem ve teknikler kullandığını söylemek mümkün değildir.

Hazırlıklı Konuşma Becerisini Geliştirme Hakkında Görüşler

Bu bölümde hazırlıklı konuşma becerisi geliştirmek için öğretmenlerin neler yaptıkları sorulmuş ve verdikleri cevaplar, Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Hazırlıklı Konuşma Becerisini Geliştirme

Kategori	Alıntılar
Güdümlü konuşma	<i>"Önceden verdiğim bir konu hakkında sınıfta sunum yapmalarını sağlıyorum. Sunumu kâğıda bakmadan en rahat bir biçimde sunan öğrencileri tebrik ediyorum." (K6)</i> <i>"İşlenen konuya bağlı olarak araştırmaktan keyif alacakları bir konu ortaya atıyorum. Araştırma süreci boyunca da yardımcı oluyorum, konuşma esnasında heyecanlanmalarına neden olacak etkileri en aza indirmeye çalışıyorum." (K8)</i> <i>"Konuşma yapacakları konunun bazı yönleri hakkında sınıf içinde sohbet ediyoruz. Konuyu nasıl araştırabilecekleri hangi konulara temas edecekleri yani işlem basamakları hakkında konuşuyoruz. Verilen sürenin sonunda çalışmalarını sunuyorlar." (K9)</i>
Ders kitabındaki etkinlikler	<i>"Hazırlıklı konuşmada ders kitaplarında bulunan geleneksel oyunları anlatma gibi etkinlikleri yaptırıyorum. Sonrasında yazdıklarını sınıfta paylaşıyorlar." (K1)</i> <i>"Çalışma kitabındaki bir araştırma etkinliğini ödev vererek üzerinde konuşmalarını sağlıyorum." (K5)</i>
Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma	<i>"Kelime havuzundan daha çok hazırlıklı konuşmalarda faydalaniyorum. Ya da bir konuyla ilgili çağrışımları beyin fırtınası yoluyla tahtaya yazıyorum ve o kelimeleri kullanarak konuşma metni hazırlıyoruz." (K3)</i> <i>"Kelime havuzundan seçerek yazma tekniğini kullanıyorum. Tahtaya kelimeler yazıyorum öğrenci bunları kullanarak yazı yazıyor. Daha sonra bu yazıyı konuşmasında kullanıyor ve haftada 1 kez mutlaka bu etkinliklerden yaptırıyorum." (K7)</i>
İkna edici konuşma	<i>"Hazırlıklı konuşma çalışmalarında ise şehir tanıtımı, aile bireylerinden herhangi birini tanıtmak gibi çalışmalar yaptırıyorum. Bunların yanı sıra ikna edici konuşma çalışmaları yapıyoruz." (K2)</i>
Tartışma	<i>"Hikâye tamamlama, herhangi bir resim veya fotoğraf hakkında konuşma, tartışma, izlediği bir film ile ilgili vs." (K4)</i>
Yaptırmıyorum	<i>"Hazırlıklı konuşma yaptırmıyorum." (K10)</i>

Tablo 4'e bakıldığında, katılımcılar hazırlıklı konuşma becerisini geliştirmek için sınıf içinde bir önceki soruda olduğu gibi en çok (f=5) "güdümlü konuşma" kullandıkları yönünde cevap vermiştir. İki katılımcı (K1, K5) yalnızca ders kitabındaki hazırlıklı konuşma etkinlikleriyle yetindiğini belirtirken diğer iki katılımcı da "kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma"ya yönelik konuşma etkinliği yaptırdığını belirten açıklamalarda bulunmuştur. Ayrıca diğer bir katılımcı (K4) "tartışma" tekniğini hazırlıklı konuşma etkinliklerinde kullandığını ifade ederken başka bir katılımcının (K10) hazırlıklı konuşma çalışması yaptırmadığı tespit edilmiştir. Toplamda hazırlıklı konuşma etkinliği yaptıran katılımcı frekansı, yine 9 olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin Uygulamaktan Keyif Aldığı Konuşma Etkinlikleri

Bu bölümde öğretmenlere öğrencilerin uygulamaktan keyif aldığı konuşma etkinliklerinin neler olduğu sorulmuş ve verdikleri cevaplar, Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5'te görüldüğü üzere, katılımcılara göre (f=5) öğrencilerin en çok keyif aldığı uygulama, "hazırlıksız konuşma" olmuştur. Katılımcılar hazırlıksız konuşmanın, öğrencilerin daha rahat konuşabildiği ve keyif aldıkları bir konuşma etkinliği olduğunu düşünmektedirler. Buna karşın katılımcılar (f=3) öğrencilerin konuşmak istememesinden ve konuşmayı sevmemesinden de bahsetmektedir. Bir katılımcı (K1) bunu: "Öğrenciler en çok kendi aralarında konuşmayı seviyor. Derste konuşmaya katılmıyorlar" şeklindeki ifadesine ek olarak öğrencilerin

konuşma etkinliklerini de sevmedikleri ve etkinliklere katılmadığını vurgulamıştır. İki katılımcı ise "serbest konuşma" etkinliklerinin daha çok sevdiğini ifade etmiştir. Üç katılımcı (K1, K7, K10), öğrencilerin konuşmayı sevmeyi ve konuşma kaygıları olduğunu ifade etmişlerdir fakat bunu iyileştirmeye yönelik herhangi bir çalışma yapmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5. Öğrencilerin Uygulamaktan Keyif Aldığı Konuşma Etkinlikleri

Kategori	Alıntılar
Hazırlıksız konuşma	<p>"Yapmayı en sevdiğikleri konuşma tekniği hazırlıksız konuşma. Öğrencilerimin bu çalışmayı sevmesinin sebebi hem çalışma gerektirmemesi hem de konuşmacıyı eleştirebiliyor olmalarından kaynaklanıyor." (K2)</p> <p>"Hazırlıksız konuşmaları çok seviyorlar. Benim seçtiğim bir konuda doğaçlama konuşuyorlar. Bu aslında onların beden dillerini de geliştiriyor. Vurgu, tonlama, hitabetini geliştirip özgüven kazandırıyor. O yüzden seviyorlar." (K3)</p> <p>"Hazırlıksız konuşmayı seviyorlar. Özellikle güncel konularda konuşmayı seviyorlar." (K4)</p> <p>"Hazırlıksız konuşma etkinlikleri en çok sevdiğikleri etkinliklerden. Konuyu ilgilerini çekiyorsa ve kendi hayatlarından paylaşım yapabiliyorlarsa keyifle konuşma gerçekleştiriyorlar." (K8)</p> <p>"Hazırlıklı hazırlıksız konuşmadan çok konuşacakları konunun içeriğinin onların ilgisi çekmesi daha önemli oluyor." (K9)</p>
Konuşmayı sevmiyorlar	<p>"Öğrenciler en çok kendi aralarında konuşmayı sevmiyor. Derste konuşmaya katılmıyorlar." (K1)</p> <p>"Öğrenciler konuşma etkinliklerini, konuşmayı sevmiyor. Bunun sebebi özgüven eksikliği ve arkadaşlarından çekinme. Öğretmenler bu konuda sıkıntı yaşıyor." (K7)</p> <p>"Konuşmayı sevmiyorlar." (K10)</p>
Serbest konuşma	<p>"Bir anısını anlatmayı ya da gezdiği bir yerde gördüğü ilginç şeyleri anlatmayı seviyorlar." (K5)</p> <p>"Günlük hayatlarında karşılıklarına çıkan olaylar hakkında konuşmayı seviyorlar." (K6)</p>

Türkçe Dersi Dışında Öğrencilerin Konuşma Becerisine Katkısı Olan Diğer Uygulamalar

Bu bölümde öğretmenlere Türkçe dersi dışında hangi uygulamaların konuşma becerisine katkısı olduğu sorulmuş ve verdikleri cevaplar, Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Türkçe Dersi Dışında Öğrencilerin Konuşma Becerisine Katkısı Olan Diğer Uygulamalar

Kategori	Alıntılar
Sosyal Bilgiler dersi ve diğer derslerde dinleme yapma	<p>"Sosyal bilgiler dinleme becerilerini geliştiriyor. Yan branş gibi olduğunda ise anlama anlatma becerilerini geliştirir." (K1)</p> <p>"Sosyal bilgiler dersinin katkısı büyük olabilir. Sözel bir ders olduğu için dinleme becerisini dolayısıyla da konuşma becerisini geliştirir." (K3)</p> <p>"Sosyal Bilgiler dersinde geçen konular hakkında konuşma da öğrencilerin bilincini ve duyarlılığını artıracaktır." (K5)</p> <p>"Sosyal bilgiler dersi kardeş dersimizdir. Çünkü konuşmaya ağırlık verilir ve anlama becerilerini geliştirir. Bu dersle birbirimizi tamamlarız." (K7)</p> <p>"Diğer derslerde de öğrencilerin sürekli dinleyici konumundan çok konuşmaya yönlendirilmeleri, yapılan etkinliklerde aktif görevlendirilmeleri ve özgüven kazanımlarına dayalı tüm etkinlikler konuşmalarını güçlendirecektir." (K8)</p>
Okul içi sosyal etkinlikler	<p>"Okul içinde yapılacak etkinliklere katılmak (yarışma, tören vs.) konuşma becerisine katkı sağlıyor." (K4)</p> <p>"Okuldaki sosyal etkinliklerde görev verilmesi, diğer derslerde grup çalışması verilmesi." (K9).</p>
Şiir okuma	<p>"Türkçe dersi dışında şiir okumanın fazlasıyla katkısı olduğunu düşünüyorum. Çocukların evde bu alanda kendilerine vakit ayırmaları gerektiğini de gördüğüm velilere belirtiyorum." (K2)</p>
Sunumlar	<p>"Herhangi bir derste öğrencinin sunum yapması kendine güveninin gelmesini ve daha rahat konuşmasını sağlayacaktır." (K6)</p>
Kitap okuma	<p>"Kitap okuyabilirler." (K10)</p>

Tablo 6'ya bakıldığında, katılımcılara Türkçe dışında hangi uygulamaların konuşma becerisine katkısı olduğu sorulmuş ve katılımcılardan (f=5) en fazla "Sosyal bilgiler dersi ve diğer derslerde dinleme yapma" kategorisine uygun cevaplar alınmıştır. Bunun sebebinin, katılımcıların "Türkçe dersi ile Sosyal Bilgiler dersinin kardeş ders olması" yönündeki açıklamaları ile ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir. İki katılımcı (K4, K9) "okul içindeki sosyal etkinlikler" temasına uygun cevaplar vermiş ve diğer katılımcılar ise "şiir okuma", "kitap okuma" ve "sunum yapma" kategorisine uygun cevaplar vermiştir.

Konuşma Becerisine Yönelik Okul Dışında Yaptırılan Uygulamalar

Bu bölümde öğretmenlere konuşma becerisine yönelik okul dışında yaptırılan uygulamaların neler olduğu sorulmuş ve verilen cevaplar, Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Okul Dışında Yaptırılan Uygulamalar

Kategori	Alıntılar
Röportaj	"Öğrencilerimden okul dışında meslek dallarıyla röportaj yapmalarını istiyorum." (K1) "Proje ödevi konularını röportaj olarak vererek bir meslek hakkında bilgi edinmelerini sağlıyorum." (K5) "Genelde okul içinde az da olsa okul dışında röportaj ve araştırma ödevlerinde." (K9)
Gözlem	"Bazı proje ödevleri verebiliyoruz. Okul dışında gözlem yapmaları gerektirecek konular seçmeye çalışıyorum. "Mağazalara Türkçe olmayan tabelalar neden asılıyor?" örneği gibi." (K4) "Onları doğayı inceleme hayvanları ve bitkileri koruma ve gözlemeleme gibi etkinliklere yönlendiriyorum." (K8)
Topluluk ve ayna karşısında konuşma çalışması	"Örneğin, öğrenci ayna karşısına geçip şiir okumalı belli saat aralıklarında kitap okumalı ezberliyorsa şiirleri, sureleri ezberlemeli ama bu aktiviteleri bir topluluk karşısında veya aile karşısında yapmalarını istiyorum."
Paragraf testi çözme	"En az 1 paragraf testi çözmelerini istiyorum. Çünkü paragraf testleri hem anlama hem anlatma yeteneklerini çokça geliştiriyor. Kitap okumayı sevmeyen çocuklara paragraf testleri çözmesini öneriyorum, bu bile öğrenciye yetebiliyor."
Münazara	"Münazaranın konuşma becerisini geliştirdiğini düşünüyorum." (K6)
Aile ile sohbet	"Ailelere gün sonunda çocuğunuzla sohbet edebilirsiniz en azından ona bir gününün nasıl geçtiğini anlattırabilirsiniz diyorum." (K7)
Yaptırmıyorum	"Okul dışında etkinlik yaptırmıyorum. Zaten izinler falan sorun oluyor." (K10)

Tablo 7 incelendiğinde katılımcılara öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmek için okul dışında ne tür uygulamalar yaptıkları sorulmuş ve katılımcılar (f=3) en çok "röportaj" etkinliğini yaptırdığını belirtmiştir. Daha sonra bunu "gözlem" kategorisine verilen cevaplar (f=2) takip etmektedir. Bir katılımcı (K2) "topluluk ve ayna karşısında konuşma çalışması" kategorisine uygun olarak cevap verirken diğer bir katılımcı (K7) "aile ile sohbet etme" kategorisine uygun uygulamasını okul dışında kullandığını belirtmiştir. Diğer iki katılımcıdan biri (K6) "münazara" etkinliği yaptırdığını ifade ederken diğeri (K3) "paragraf testi çözme"nin faydalı olduğunu ve bunu uygulattığını söylemiştir. Bir katılımcının ise (K10) okul dışında da herhangi bir uygulama yaptırmadığı saptanmıştır. Verilen cevapların geneline bakılırsa, katılımcıların okul dışında yaptırdığı uygulamalar, sınıf içinde kullandıkları yöntem ve tekniklere göre daha fazla çeşitlilik göstermektedir. Sınıfta herhangi bir yöntem-teknik kullanmadığını belirten katılımcı ise okul dışında da herhangi bir etkinlik yapmadığını ifade etmektedir.

Öğretmenlerin Etkili Buldukları ve Uygulamayı Tercih Ettikleri Konuşma Yöntem ve Teknikleri

Bu bölümde öğretmenlere etkili buldukları ve uygulamayı tercih ettikleri konuşma yöntem ve teknikleri sorulmuş ve verilen cevaplar Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8'e göre katılımcıların etkili bulduğu ve uygulamayı tercih ettiği yöntem ve tekniğin en fazla (f=3) "hazırlıksız konuşma" olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra bunu "empatik konuşma" (f=2) ve "soru-cevap tekniği" (f=2) takip etmiştir. Bir katılımcı (K3), konuşma becerisi için kendi geliştirdiği oyunları oynattığını belirtirken diğer katılımcılar "serbest konuşma" ve "yaratıcı drama" cevabını vermiştir. Dikkat çeken bulgu ise, bir katılımcının (K10), "Hepsini seviyorum, teknik adı bilmiyorum." şeklindeki açıklaması olmuştur. Elde edilen verilere bakıldığında, katılımcıların uygulamaktan keyif aldığı ve etkili bulduğu konuşma yöntem ve teknikleri

de oldukça çeşitlidir. Burada hem öğrencinin seviyesinin hem de öğretmenin tarzının etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 8. Katılımcıların Etkili Bulduğu ve Uygulamayı Tercih Ettiği Konuşma Yöntem ve Teknikleri

Kategori	Alıntılar
Hazırlıksız konuşma	"Hazırlıksız konuşma yapmayı seviyorum. Konuşma sırasında örnekler sınıfta çoğalıyor daha keyifli oluyor." (K4) "Hazırlıksız konuşma etkinliklerini seviyorum." (K9)
Empatik konuşma	"Empatik konuşma yapıyoruz." (K2) "Öğrencilere örnek bir olay anlatıp onların olayın içinde olduğunu varsayarak konuşma yaptırmak hem eğlenceli oluyor hem de farklı bakış açıları ortaya çıkıyor." (K5)
Soru-cevap tekniği	"Soru cevap ve çapraz sorgu tekniklerini kullanıyorum. Öğrenci bu teknikte kendini daha rahat ifade ediyor. Bu etkinlik her hafta yaptırılıyor." (K1) "Hazırlıksız konuşma yaptırmayı seviyorum. Soru-cevap tekniğiyle açık uçlu sorular sorarak öğrenciyi düşünmeye teşvik ediyorum. Son yıllarda dinleme/izleme etkinliklerine ağırlık veriyoruz. Öğrencileri konuşmaya alıştırmamız gerekiyor. Bu yüzden de dönem başlarında, tatil dönüşlerinde neler yaptıklarını anlattırıyorum." (K7)
Oyun	"Genellikle oyun oynatıyorum ben, kendi geliştirdiğim oyunlar var. Örneğin tabu oyunu, kelime oyunu, deyim atasözü, bilgi yarışmaları gibi... Bu oyunlardan topladıkları puanları onlarda sözlü notu olarak değerlendiriyorlar." (K3)
Serbest konuşma	"Serbest çağrışım yoluyla verdiğim kelimedenden yola çıkarak başka kelimeler söyleme etkinliği çok keyifli oluyor. Mesela bazen çocuğun bilinçaltını okumamızı sağlıyor." (K6)
Yaratıcı drama	"Yaratıcı dramaya yönelik canlandırmalardaki konuşmalarını da son derece faydalı buluyorum." (K8)

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçları sırayla özetlemek gerekirse öncelikle, araştırmaya dâhil olan birçok katılımcı (f=6), dinleme becerisinin konuşma becerisini etkilediğini ifadelerinde açıklamıştır. Daha sonra en fazla verilen cevap (f=4) okuma becerisi olmuştur. Becerilerin hiçbirini keskin çizgilerle birbirinden ayırmak mümkün değildir. Her beceri bir başka beceriyle ilişkilidir ve bu da bir etkinlik yapılırken iki amaca aynı anda hizmet edildiğini gösterir. Dolayısıyla yaptırılan farklı etkinliklerde ve farklı beceri çalışmalarında da konuşma becerisi hedef alınabilir. Buna rağmen Karakoç-Öztürk ve Altuntaş'ın (2012) yaptığı çalışmada bazı öğretmenlerin konuşma eğitimine ayrılan süreyi yeterli bulmadığı saptanmıştır. Oysa konuşma etkinlikleri dışındaki etkinliklerde de konuşma becerisine katkı sunan çalışmalar yapmanın mümkün olduğu düşünülmektedir.

Katılımcılar, hazırlıksız konuşma becerisini geliştirmek için sınıf içinde en çok (f=5) güdümlü konuşma kullandıkları yönünde cevaplar vermişlerdir. Elde edilen sonuçla benzer olarak Karakoç-Öztürk ve Altuntaş (2012), öğretmenler tarafından en çok kullanılan tekniğin güdümlü konuşma ve serbest konuşma olduğunu tespit etmiştir. Özdoğan ve arkadaşları (2019) tarafından yapılan çalışmada ise mevcut çalışma sonuçlarından farklı olarak güdümlü konuşmanın öğretmenler tarafından daha az tercih edildiği tespit edilmiştir. Güdümlü konuşmayı, ders kitaplarındaki etkinlikler teması (f=3) takip etmektedir. Benzer ve Ünsal'ın (2019) çalışmasında ise öğretmenlerin genel anlamda ders kitabındaki etkinlikleri ve yönergeleri yeterli görmediği ifade edilmiştir. Topçuoğlu ve Degeç (2012) de çalışmasında, farklı uygulamalar yaptırmanın öğretmenlere zahmetli geldiğini bu yüzden de onların ders kitabındaki sorulara cevap verdirerek konuşma çalışması yaptıklarını düşündüklerini ve kolaya kaçtıklarını ifade etmektedir.

Katılımcılar, hazırlıklı konuşma becerisini geliştirmek için sınıf içinde bir önceki soruda olduğu gibi en çok (f=5) güdümlü konuşma kullandıkları ifade etmiştir. İki katılımcı, yalnızca ders kitabındaki hazırlıklı konuşma etkinlikleriyle yetindiğini belirtirken diğer iki katılımcı da kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşmaya yönelik konuşma etkinliği yaptırdığını belirtmiştir. Toplamda hazırlıklı konuşma etkinliği yaptıran katılımcı frekansı 9'dur. Benzer ve Ünsal'ın (2019) çalışmasında ise hazırlıklı konuşma yaptıran öğretmen oranı %21 olarak verilmiştir. Coşkun-Çınar (2015), öğrencilerin hazırlıklı konuşmalar yaparken konuşmanın uygun yerlerinde

atasözü, deyim ve söz sanatları kullanma konusuyla beraber onların konuşmalarını sunarken görsel-ışitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanma durumu konusunda da yetersiz kaldığını tespit etmiştir. Bu durum, öğretmenler tarafından yaptırıldığı ifade edilen hazırlıklı konuşma etkinliklerinin niteliğinin artırılması ve öğretmen kontrolüyle iyileştirilmesi gerektiğini ortaya koyar.

Katılımcılara göre (f=5) öğrencilerin en çok keyif aldığı uygulama, hazırlıksız konuşmadır. Katılımcılar, öğrencilerin daha rahat konuşabildiği ve keyif aldıkları bir konuşma etkinliği olduğunu düşünmektedirler. Benzer ve Ünsal (2019) ile Özdoğan ve arkadaşları (2019) tarafından yapılan çalışmaların sonucunda da öğretmenlerin en çok hazırlıksız konuşma yöntemini kullanması bu çalışma ile paralellik gösterir. Bunun karşısında katılımcıların birçoğu ise öğrencilerin konuşmak istememesinden ve konuşmayı sevmemesinden bahsetmektedir. Bu durumun, öğrencilerin konuşma kaygısından ve konuşmaya yeterince teşvik edilemediğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Konuya ilişkin Tüzemen ve Kardeş (2017), kişinin istediğini elde edememesi sonucunda da gelişebilecek olan kendini doğru aktaramaması sorunuyla beraber kişide, sosyal çevresiyle devamlı bir çatışma hâlinin hâkim olduğunu ifade eder. Bu sebeple aktarılan sorunların ve benzerlerinin, konuşarak, sözlü iletişim kurarak halledilebileceğini söylemektedir. Bu iletişimin ise etkili olabilmesi için doğru, güzel ve etkili konuşma faktörlerinin sağlanması gerektiğini bunun da düzenli bir eğitim anlayışıyla gerçekleştirilebileceğini belirtmiştir. Öğrencilerin, etkili iletişime dolayısıyla da konuşmaya istekli hâlde gelebilmesi için öğretmenlerin daha farklı yöntemler denemesi ve onları güdülemesi gerektiği düşünülmektedir. Fakat Özdoğan ve arkadaşları (2019), Maden (2010) ve Yeşiltepe-Sağlam (2010) tarafından yapılan çalışmalarda hazırlıksız konuşmanın yeterli düzeyde yaptırılmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu durumun, öğrencilerin konuşmaya isteksiz olmasının sebeplerinden biri olabileceği düşünülmektedir. Katılımcıların bir kısmı ise serbest konuşma etkinliklerinin daha çok sevildiğini ifade etmiştir. Karadüz ve Damar'ın (2016) çalışmasında öğrencilerin serbest konuşmaya benzer oranda istekli olduğu bulgusu bu çalışma ile paralellik gösterir.

Türkçe dersi dışında hangi uygulamaların konuşma becerisine katkı sağladığı sorulduğunda katılımcılar, daha çok (f=5) sosyal bilgiler dersi ve diğer derslerde dinleme yapma bağlamında cevaplar vermiştir. Bunun sebebinin, katılımcıların "Türkçe dersi ile sosyal bilgiler dersinin kardeş ve sözel ders olması" yönündeki açıklamaları ile ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir. Ayrıca, Benzer ve Ünsal'ın (2019) çalışmasında öğretmenlerin, konuşma etkinliklerinde aradığı en temel özelliğın metinlerin gerçek hayatla ilgili otantik metinler olmasını beklemesi, bu sonucun sebebi olarak gösterilebilir. Katılımcıların bir bölümü ise okul içindeki sosyal etkinlikler temasına uygun cevaplar vermiştir. Buna ilişkin olarak Uçgun'a (2007) göre, konuşma becerisinin geliştirilmesi öğrencinin geleceğe yönelik gelişimine de katkıda bulunur. Örneğın çeşitli rollere bürünen öğrencilerin yapacakları doğaçlama konuşmalar onlara hem hazırlıksız konuşma yapabilme alışkanlığı kazandıracak hem de topluluk karşısında rahat konuşabilmelerini sağlayacaktır. Yine bu konuda Uçgun (2007), öğrencilerdeki konuşma becerisini geliştirmek için ders içi veya ders dışı zaman aralıklarında bazı eğitsel oyunların oynatılabileceğini, ayrıca fotoğraf, resim gibi araçlarla öğrencinin bunları yorumlama aşamasında hayal güçlerini de geniş ölçüde kullanacakları için konuşma becerisinin gelişiminde bu etkinliklerin payı olacağını aktarmıştır. Aynı zamanda, bu tür uygulamaların öğrencilere öz güven kazandıracığından dolayı konuşma kaygısını ortadan kaldıracığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmek için okul dışında ne tür uygulamalar yaptırdıkları sorulan katılımcılar, en fazla röportaj (f=3) etkinliğini yaptırdıklarını belirtmiştir. Daha sonra bunu gözlem etkinliği takip etmektedir. Bu sonuç, Kayabaşı'nın (2012) çalışması ile paralellik göstermektedir. Bir katılımcı ise okul dışında herhangi bir uygulama yaptırmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin, okul dışında da öğrencilerin dil gelişimini destekleyecek etkinliklere eğiliminin artmasının gerekliliği ortadadır.

Katılımcıların etkili bulduğu ve uygulamayı tercih ettiği yöntem ve teknik genellikle (f=3) hazırlıksız konuşmadır. Daha sonra bu tekniği empatik konuşma (f=2) ve soru-cevap (f=2) takip etmiştir. Bu sonucu, Benzer ve Ünsal (2019), Kurudayoğlu (2003), Karakoç-Öztürk ve Altuntaş (2012), Demir ve Ersöz (2014), Yeşilyurt (2013), Demirkan ve Saraçoğlu (2016) ve Şimşek ve arkadaşlarının (2012) çalışma bulguları destekler niteliktedir. Konuyla ilgili olarak bir katılımcının, "Hepsini seviyorum, teknik adı bilmiyorum." şeklindeki açıklamasıyla

mesleğinin ilk yıllarında olmasına rağmen hiçbir yöntem ve teknik kullanmadığını belirtmesi ve yöntem teknik adı bilmediği yönündeki ifadesi; Şimşek ve arkadaşlarının (2012) öğretmenlerin mesleğinin ilk yıllarında daha idealist bir yaklaşım göstermesi ve yöntem-teknikleri kullanma konusunda daha avantajlı oldukları bulgusu ile çelişmektedir. Kardeş ve Akın (2019) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin Türkçe etkili konuşma becerilerinin geliştirilmesinde "drama yöntemi"nin, Türkçe öğretim programı içerisinde yer alan Türkçe konuşma etkinlikleri arasında daha başarılı sonuçlar verdiğini belirlemişlerdir; ancak bu çalışmada drama yönteminin derslerde uygulanma durumunun düşük seviyelerde kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan çalışmalarda (Karadüz ve Damar, 2016; Karakoç-Öztürk ve Altuntaş, 2012; Kayabaşı, 2012; Topçuoğlu, 2012), öğretim yöntem ve teknik çeşitliliğinin genel anlamda yetersiz kalmasında, öğretmenlerin bilgi düzeylerindeki eksikliği ve kolaycılığı sebep gösterilmiştir. Buna karşın, Demir ve Ersöz (2014) çalışmasında öğretmenlerin bu yöntem ve teknikleri uygulayamamalarını, zamanlarının kısıtlı olması ve ders programının yoğun olması şeklinde açıkladıklarını belirtmiştir. Bununla birlikte Çelikkaya ve Kuş'un (2009) farklı bir branşta yaptığı çalışmada, öğretmenlerin yöntem ve teknikleri kullanma durumu tespit edilmek istenmiştir. Bunun için öğretmenlerin ifadeleriyle beraber, ders sürecine katılan tarafsız gözlemcilerin ifadeleri de değerlendirilmiştir. Nihayetinde, öğretmenlerin en çok kullandığını belirttiği yöntemle, öğrenci ve gözlemcilerin belirttiği görüşler arasında farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu şaşırtıcı sonuç; konuyla ilgili çalışmaların sadece anket formlarıyla veri toplanarak değil, sürece tarafsız gözlemcilerin de dâhil olmasıyla daha net veri toplanarak yapılmasının gerekliliğini ortaya koymuştur.

Bu çalışmanın zayıf tarafı, tek tip bir veri kaynağına (görüşme) dayanmasıdır. Benzer çalışmalarda, görüşme formlarının yanında, katılımcıların derslerine eşlik edecek gözlemciler aracılığıyla da veri toplanabilir. Bu sayede elde edilen verilerin güvenilirliği artırılabilir. Araştırma sonucunda, katılımcıların kullandığı uygulamaların çeşitliliği göz önünde bulundurularak şu öneriler getirilebilir:

- Öğretmenler, öğrencilerin konuşmayı sevmediğini ifade etmiştir. Öğrencileri konuşmaya teşvik edici; görüş geliştirme tekniği, konuşma halkası tekniği ve altı şapkalı düşünme tekniği gibi teknikler uygulanmalıdır.
- Öğretmenlerin, daha çok ders kitabındaki etkinliklere vurgu yaptığı görülmüştür. Öğretmenler, yalnızca ders kitabındaki konuşma etkinlikleriyle yetinmemeli, derslerini çeşitli yöntem ve tekniklerle zenginleştirmelidirler.
- Öğretmenlerin bir kısmının yalnızca birkaç konuşma türüne ve tekniğe odaklandığı ve bu tür ve teknikler dışında uygulama yapmadığı; bir kısmının da öğretim yöntem ve tekniklerini bilmediği görülmüştür. Öğretmenler, yeniliklere açık olma ve bakış açısı kazanma konusunda kendini geliştirmelidir.
- Kıdem yılı fark etmeksizin katılımcıların birçoğunun aktif öğrenme yöntemlerini kullanmadığı tespit edilmiştir. Bununla ilgili olarak öğretmen eğitimleri düzenlenip her kıdemdeki öğretmene eğitim verilebilir.

Araştırmacı(lar)ın Beyanı

Araştırmacıların katkı oranı beyanı: Araştırmacılar, çalışmaya eşit katkıda bulunmuştur.

Çatışma beyanı: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Destek ve teşekkür: Araştırma, herhangi bir destekle yapılmamıştır.

Kaynakça

- Aykaç, N. (2018). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Benzer, A. ve Ünsal, F. (2019). Konuşma öğretiminin program ve ders kitabı ekseninde uygulamaya yansımaları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 647-662.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. A., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Coşkun-Çınar, E. (2015). *İlköğretim Türkçe ders kitaplarındaki konuşma becerisi etkinlikleri ile ilgili bir değerlendirme. (Yüksek lisans tezi)*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çelikkaya, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim araç-gereç ve materyallerini kullanma düzeyleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 73-105.
- Çelikkaya, T. ve Kuş, Z. (2009). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 741-758.
- Demir, O. ve Ersöz, Y. (2014). Sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersinde kullandıkları yöntem ve tekniklerin aktif eğitim anlayışı bakımından değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 1-11.
- Demirel, Ö. (2017). *Öğretim ilke ve yöntemleri öğrenme sanatı*. Ankara: Pegem.
- Demirkan, Ö. ve Saraçoğlu, G. (2016). Anadolu Lisesi öğretmenlerinin derslerde kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşleri. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 2(1), 1-11.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik örnekleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 185-204.
- Gökalp, M. (2016). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Güneş, F. (2014). Konuşma öğretimi yaklaşım ve modelleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 1-27.
- Karadüz, A. ve Damar, G. (2016). Ortaokul Türkçe öğretim programındaki konuşma yöntem ve tekniklerinin uygulanma durumu. *Journal of Academic Studies*, 17(67), 145-165.
- Karakoç-Öztürk, B. ve Altuntaş, İ. (2012). İlköğretim ikinci kademedeki konuşma eğitimine yönelik öğretmen görüşleri: Nitel bir çalışma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 342-356.
- Kardaş, N. ve Akın, E. (2019). Drama etkinliklerinin 7. sınıf öğrencilerinin Türkçe konuşma kaygılarına etkisi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 91-113.
- Kayabaşı, Y. (2012). Öğretmenlerin öğretim sürecinde kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri ile bunları tercih etme nedenleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(27), 45-65.
- Kemiksiz, Ö. (2014). Güncel öğretim teknikleri-konuşma halkası. F. Güneş (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* (1. baskı) içinde (s. 363-365). Ankara: Pegem.
- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *TÜBAR-XIII*, 287-309.
- Maden, S. (2010). Rol kartlarının konuşma eğitimindeki başarı ve tutum üzerine etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 23-38.
- Nalıncı, A. N. (2000). *Avrupa Birliğine tam üyelik yolunda başarının anahtarı: Yeniden yapılanma*. Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Orhan, S. (2010). *Altı şapkalı düşünme tekniğinin ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin konuşma becerilerini geliştirmesine etkisi. (Yayınlanmamış doktora tezi)*. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

- Özdoğan, Ü., Sariçam, İ. ve Topçuoğlu-Ünal, F. (2019). Türkçe öğretmenlerinin konuşma yöntem ve tekniklerini kullanma durumları. *International Journal of Language Academy*, 7(4), 327-341.
- Sever, S. (1997). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı.
- Şimşek, H., Hırça, N. ve Coşkun, S. (2012). İlköğretim fen ve teknoloji öğretmenlerinin öğretim yöntem ve tekniklerini tercih ve uygulama düzeyleri: Şanlıurfa ili örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 249-268.
- Taşpınar, M. (2020). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Tekbıyık, A. ve Akdeniz, A. (2008). İlköğretim fen ve teknoloji dersi öğretim programını kabullenmeye ve uygulamaya yönelik öğretmen görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 2(2), 23-37.
- Temizkan, M. (2009). Akran değerlendirmenin konuşma becerisinin geliştirilmesi üzerindeki etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 90-112.
- Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M. (2007). *Konuşma eğitimi (sözlü anlatım)*. Ankara: Pegem.
- Topçuoğlu, F. ve Degeç, H. (2012). Öğretmen görüşlerine göre konuşma eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *JASSS*, 5(7), 735-750.
- Türk Dil Kurumu [TDK]. (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Tüzemen, T. ve Kardeş, M. N. (2017). Akademik çelişki tekniğinin 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe konuşma becerilerine etkisi ve bazı değişkenlerle ilişkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 581-610.
- Uçgun, D. (2007). Konuşma eğitimini etkileyen faktörler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 59-67.
- Yeşiltepe-Sağlam, Ö. (2010). *7. sınıf öğrencilerinin hazırlıksız konuşma becerileri üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmenlerin öğretim yöntemlerini kullanma amaçları ve karşılaştıkları sorunlar. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 163-188.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.